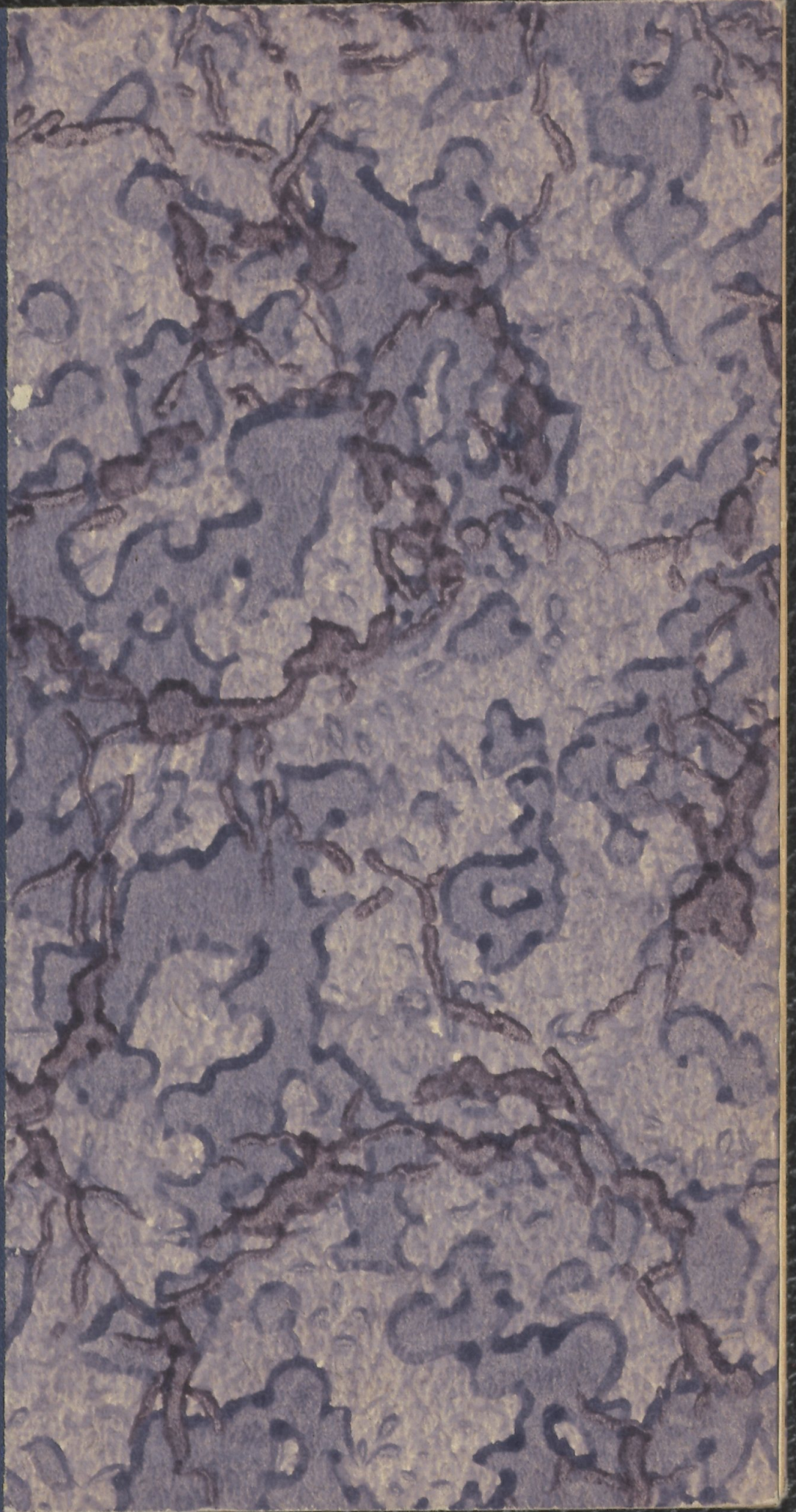
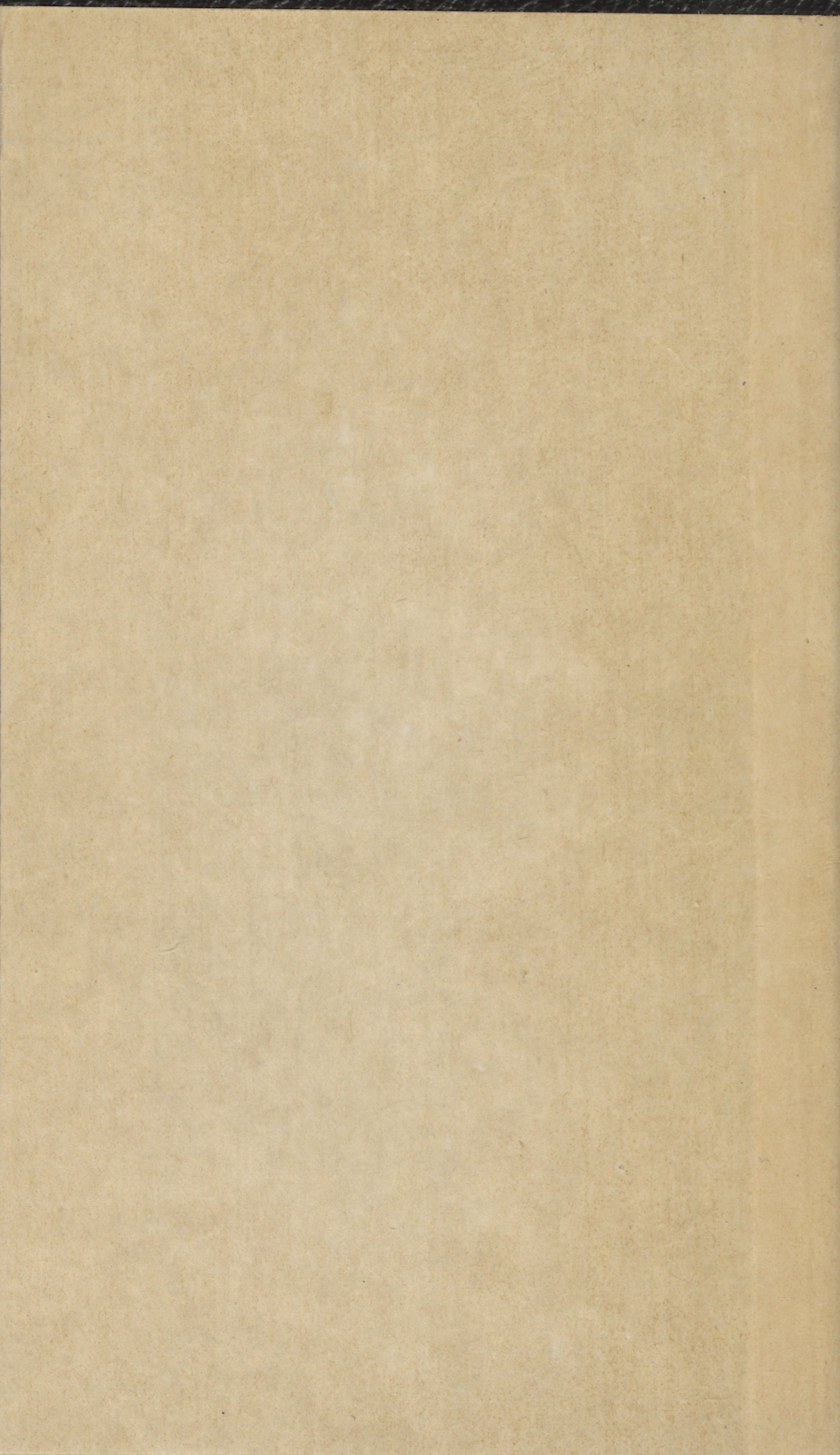
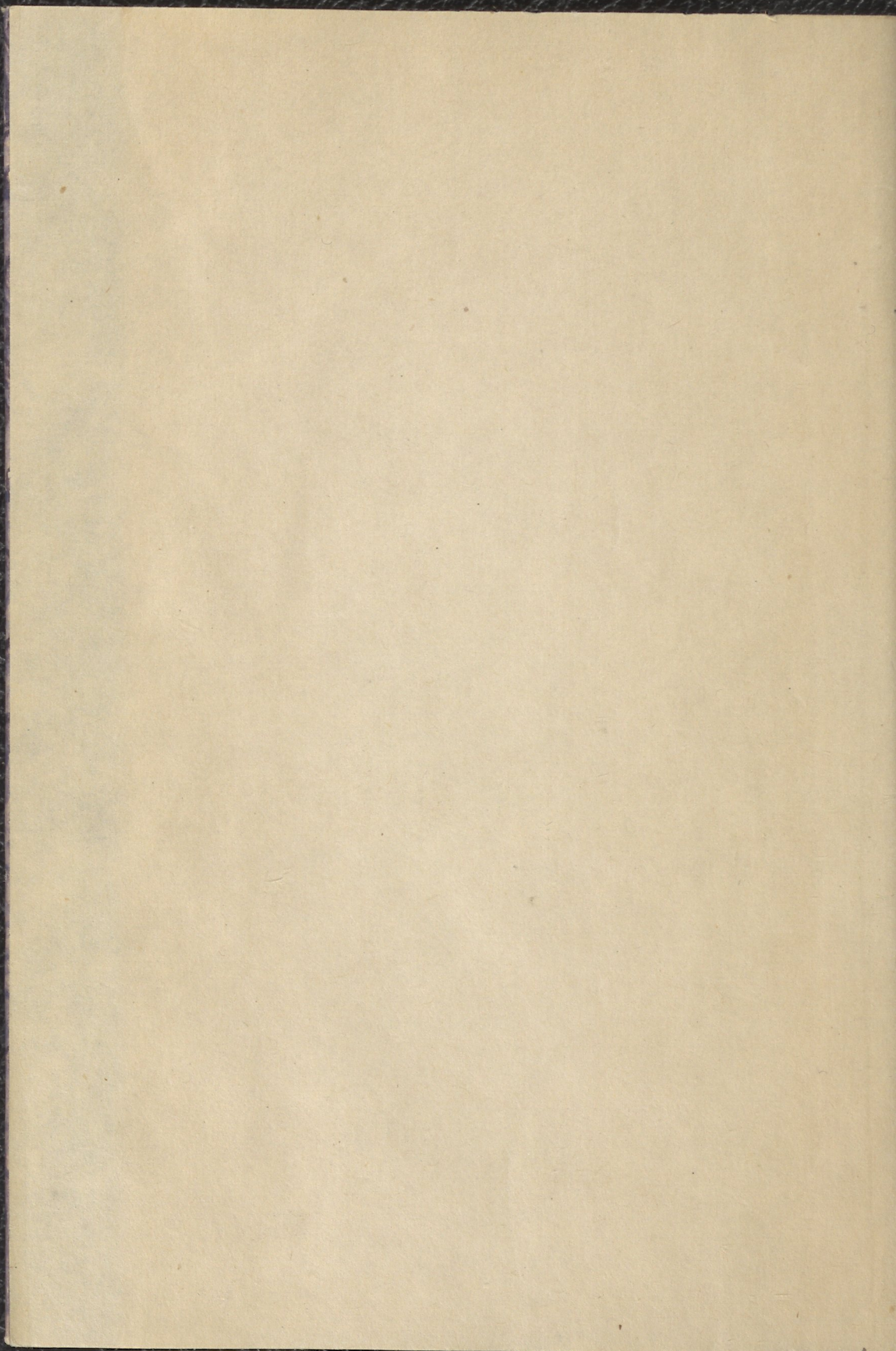


88434







Karotki Katachizm

dla

pryspasableńnia dziecięj da pieršaj
Spowiedzi i Kamuńji Światoj.



PIERAROBLENY

z Katachizmu Ks. R. Filachoŭskaho

PRAZ X.



WILNIA

Drukarnia M. Kuchty, Dworcowaja, 4.

1907.

№ 615.

APPROBATUR.

Datum Petropoli die 24 m. Januarii 1907 a.

Vicarius Capitularis Mohyleviensis

Praelatus *Denisewicz.*



I. 88.434

1950 A 177/3

3
Č czytajecca jak cz.
Š — jak sz.

I. Paciery.

Ů Imia Ajca i Syna i Ducha Światoho. Amen.

MALITWA PAŃSKA.

Wojče naš, katory jośe u niebie, niechaj świa-
cicca Imia Twajo. Niechaj pryjdzieć Karaleŭstwo
Twajo. Niechaj budzieć wola Twaja, jak u niebie
tak i na ziamli. Chleba našaho ťtodziennaho daj
nam siahońnia. I adpuści nam daŭhi našy, jak i my
adpuśčajem našym daŭžnikom. I nie ůwadzi nas na
pakusu: ale zbaŭ nas ad złocho. Amen.

PAZDRAŮLEŃNIE ANIELSKAJE.

Budź pazdraŭłona Marya, łaski poŭna, Pan
z Taboj: błahosłaŭłona Ty mieży niawiest i błaho-
słaŭłon awoć żywata Twajho Jezus. Świataja Mary-
ja, Maci Boża, malisia za nas hreśnych, ciapier i ů
hadzinu śmierci našaj. Amen.

SKŁAD APOSTOLSKI.

Wieru ů Boha, Ajca ůsiomahučaho, Stwarycie-
la nieba i ziamli. I ů Jezusa Chrystusa, Syna Jaho
jadynaho, Pana našaho, katory pačaŭsia z Ducha
Światoho, naradziŭsia z Maryi Dziawicy, zamučen
pry Ponskim Piłatu, ůkryżowan, umier i pachowan:
zstupiŭ da piekła: na trećci dzień z miortwych ustaŭ:
ůstupiŭ u niebo, siadzić pa prawicy Boha Ajca ůsio-

mahuczaho: adtul pryjdieć sudzić żywych i ůmior-
szych. Wieru ů Ducha Światoho. Światy Kaścioł
paůshechny, światych abcowannie, hrachou adpušćen-
nie, cieła z miortwych poustańnie, życie wiečné.
Amen.

DZIESIAC BOŻYCH PPYKAZAŃNIOŮ.

Ja jość Boh twój, katory ciabie wywiaů z ziamli
Ahipskej, z domu niawoli.

1. Nia budzieš mieć Bahoů čużych pieredamnoju.
2. Nia budzieš używać Imieńnia Pana Boha na-
prasna.
3. Pomni światkawać dzień światoczny.
4. Šanuj baćku twajho i matku twaju.
5. Nie zabiwaj.
6. Nie čužołož.
7. Nie kradzi.
8. Nia świedčy chwašywa prociů bliźniaho twajho.
9. Nie pažadaj žonki čužoju.
10. Ani domu, ani, słuhi, ani słužanki, ani woła, ani
asła, ani wodnaj rečy čužoju.

Miluj Boha z usiaho serca twajho, z usiej dušy
twajej, z usiej myśli twajej, a bliźniaho twajho, jak
siabie samaho.

PIAC KAŚCIELNYCH PRYKAZAŃNIOŮ.

1. Dni światyje światkawać.
2. Mšu światuju ů niadzielu i świata z uwahaj słu-
chać.
3. U naznačanyje dni paścić.
4. Choć raz u hod kala Wialikadnia spawiadacca
i kamunikawać.
5. Nie spraůlać wiasiella ů zabaronienym časie.

ČATYRY PRAŮDY, KATORYJE KOŽNY ČAŁAWIEK, CHOČUČY ZBAWICCA, ZNAĆ I Ů KATORYJE WIERYĆ PAWINIEN.

1. Što Boh jość adzin u troch asobach, 2. Što druhaja Asoba Šwiatoj Trojcy Boh Syn staŭsia čaławiekam, kab nas swajej śmierciaj adkupić i wiečna zbawić, 3. Što Boh jość sudzia sprawiedliwy, katory za dobraje płacić niebam, a za złoje karajeć piekłam, 4. Što duša ludzkaja jość nieśmiartelnaja.

SIEM ŠWIATYCH SAKRAMENTOŮ.

1. Chrest, 2. Bieźmowańnie, 3. Cieła i Krou Pana Jezusa, 4. Pakuta, 5. Apošniaje Šwiatym Alejam pamazańnie. 6. Kapłaństwa, 7. Małżeństwa.

SIEM DAROŮ DUCHA ŠWIATOHO.

1. Mudraść, 2. Rozum, 3. Porada, 4. Adwaha, 5. Paniatnaść, 6. Paboźnaść, 7. Bajaźń Boha.

SIEM HRACHOŮ ŠMIARTELNYCH.

1. Pycha, 2. Łakomstwa, 3. Niačystota, 4. Zajzdraść, 5. Abźorstwa, 6. Hnieŭ, 7. Laniŭstwa.

ŠEŚĆ HRACHOŮ PROCIŮ DUCHA ŠWIATOHO.

1. Hrašyc, nadziejučys na miłasierdzie Boha, 2. Nia mieć nadziei na swajo zbaŭleńnie, 3. Spraciŭlacca ŭznanej praŭdzie, 4. Zajzdrościć bliźniamu łaski Božaj, 5. Nie prymać dobroho napamnieńnia, 6. Pakutu adkładać aź da śmierci.

ČATYRY HRACHI, ZA KATORYJE BOH BUDZIEĆ POMSTOWAĆ.

1. Zabić sumyśle čaławieka, 2. Hrašyc sadomskim hrecham, 3. Kryūdzić ubohich, ũdoŭ i sirot, 4. Zatorymywać płatu słuham i najmitam.

DZIEWIAC HRACHOŭ ČUŽYCH.

1. Kazać hrašyc, 2. Radzić hrašyc, 3. Pryzwołać na hrech, 4. Namaŭlać da hrech, 5. Pamahać hrašyc, 6. Społam z kim hrašyc, 7. Maŭčać, widziučy hrech, 8. Mohučy nie pieraškodzić hrašyc, 9 Tajić čuży hrech.

TRY RADY EWANELIČNYJA.

1. Čystaść, 2. Ŭbustwo, 3. Pasłušeństwo.

ČATYRY REČY APOŠNIJA.

1. Šmierć, 2. Sud, 3. Niebo, 4. Piekło.

II. Ab Bohu i stwareńniu.

Pytańnie: Ab čym kožny čaławiek pierš napierš wiedać pawinien?

Atkaz: Kožny čaławiek pierš napierš pawinien wiedać ab tym, na što jaho Boh stwaryŭ.

P. Na štož Boh stwaryŭ čaławieka?

A. Boh stwaryŭ čaławieka na toje, kab jon Jaho znaŭ, lubiŭ, chwaliŭ i Jamu wierna służyŭ, a pošla z Jim u niebi krulewaŭ.

P. Čamu my pawinny Boha znać, lubić i Jamu wierna służyć?

- A. Bo Boh jość naš Stwaryciel, Pan i Apia-
kun.
- P. Chto heta jość Boh?
- A. Stwaryciel nieba i ziamli i Pan usiaho.
- P. Hdzie jość Boh?
- A. U niebi, na ziamli i ũ koźnym miescu.
- P. A čamu my Boha nia widzim, kali Jon
jość usiudy?
- A. Bo Boh jość Duch.
- P. Kolki jość Bahoŭ?
- A. Boh jość tolki adzin, ale ũ troch asobach.
- P. Jak zawucca hetyja Asoby Bożyja?
- A. Boh Aciec, Boh Syn i Boh Duch Światy.
- P. Katoraja jość z hetych Asob starszaja, razu-
mniejszaja abo lepszaja?
- A. Usie hetyja Asoby jość u waŭsiom sabie
roŭnyja.
- P. Katoraja Asoba Boża stała čaławiekam?
- A. Druhaja Asoba, Syn Boży.
- P. Jak zawiecca taja Asoba Boża, katoraja
stała čaławiekam?
- A. Pan Jezus.
- P. Ci ciapier Pan Jezus jość Boham, ci čała-
wiekam?
- A. Pan Jezus jość razam i Boham i čaławie-
kam.
- P. Dyk kolkiž jość Asob u Panu Jezusie?
- A. U Panu Jezusie jość tolki adna asoba Bo-
żaja.
- P. A kolki jość natur u Panu Jezusie?
- A. Dźwie natury: Bożaja i ludzkaja?
- P. Ci Pan Jezus mieŭ pačatak?
- A. Jak čaławiek — Pan Jezus mieŭ pačatak,
ale jak Boh—Jon byŭ ad wiakoŭ.
- P. Znaczyć Boh nie majeć pačatku?

- A. Boh ani pačatku ani kanca mieć nia mo-
žeć, bo Jon jość wiečný.
- P. A ci świet mieů pačatak?
- A. Świet mieů pačatak, bo jaho Boh stwaryů
z ničoho.
- P. A kaho jašće Boh stwaryů?
- A. Aniołoů i ludziej.
- P. Chto heta jość Anioły?
- A. Anioły heta jość duchi čystyje, katoryje
majuć rozum i wolu, ale nie majuć cieła.
- P. Na što Boh stwaryů Aniołoů?
- A. Aniołoů Boh stwaryů dziele chwały swa-
jej i pomocy ludziom atrymać nieba.
- P. Ci ũsie Anioły byli pasłušny Bohu?
- A. Nia ũsie—mnoha z jich zhrašyło praz pychu
i straciło łasku Božu.
- P. Jak zawuć Aniołoů, katoryje zhrašyli?
- A. Złymi duchami abo šatanami.
- P. Jak Boh ukaraů Aniołoů, katoryje zhra-
šyli?
- A. Wyhnaů jich z nieba ũ piekło.
- P. Chto heta jość čaławiek?
- A. Čaławiek heta jość Božaje stwareńnie, ka-
toraje majeć cieła i razumnuju dušu.
- P. Čym rožnicca čaławiek ad inšaho stwareńnia?
- A. Tym, što jon majeć razumnuju i nieśmiar-
telnuju dušu.
- P. Što heta jość duša?
- A. Duša heta jość duch, katory Boh stwaryů
na wobraz i padabieństwo swajo i ka-
tory ũ našym ciełe dumajeć i jim kia-
rujeć.
- P. Što jość najlepšaje ũ dušy?
- A. Rozum, wolnaja wola, pamiać i sumleńnie.
- P. Kolki Boh stwaryů ludziej?

A. Boh stwaryŭ dwoje ludziej—Adama i Jewu.

P. Hdzie žyli pieršyje ludzi?

A. U Raju, h. j. u takim pieknym sadzie.

P. Ci z usich dreŭ dazwoliŭ Boh jeści awočy?

A. Nie, bo z drewa paznańnia dobraho i złoŭho Boh zabaraniŭ jeści.

P. Ci pieršyje ludzi byli ŭ hetym pasłuchnia-ny Bohu?

A. Nie, bo, padmoŭlenyje praz šatana, zaka-štawali z zabaronienaho drewa.

P. Jak ukaraŭ Boh pieršych ludziej za nie-pasłušeństwa?

A. Adabraŭ swaju łasku, a razam z jej i prawo na niebo; ludzi stali skłonnymi bolš da złoŭho, jak da dobraho, zasłużyli na wieč-nyja muki, byli wyhnany z raju i mu-sieli žyc u ciarpieńniu, chwareć i ŭmi-rać.

P. Jak zawiecca hrech pieršych ludziej?

A. Hrech pierwarodny.

P. Ci tolki pieršym ludziam zaškodziŭ hrech pierwarodny?

A. Nia tolki jim, ale ŭsim ludziam, bo kožny z nas rodzicca ŭ hetym hrechu?

P. A chtož nas adkupiŭ ad wiečnych muk?

A. Syn Boży.

P. Jak nas adkupiŭ Syn Boży?

A. Staŭsia čaławiekam, naradziŭsia z Pračy-staj Maryi Dziawicy i ŭmior za nas na kryżu.

III. Ab Božych prykazańniach.

P. Što heta jość Božaje prykazańnie?

A. Božaje prykazańnie heta jość abjaŭlenaja wola Boha, jak ludzi pawinny žyc.

P. Kolki jość Božych prykazańniou?

A. Dziesiac.

P. Čamu jany zawucca Božymi?

A. Bo jich sam Boh daŭ Majžešu, napisany-
ja na dwuch kamiennych plitach.

P. Jakoje jość pieršaje Božaje prykazańnie?

A. Nia budzieš mieć Bahou čužych pieredamnoju.

P. Čaho zabaraniajeć pieršaje prykazańnie?

A. Jano zabaraniajeć: niedawiarstwa, bałwachwalstwa, waraždy, znachorstwa i ũsielakich zababonou.

P. A što jano prykazywajeć?

A. Addawać čeść praŭdziwamu Bohu, lubić Jaho i ũ Jim mieć nadzieju.

P. A ci jość jakije inšyje bahi?

A. Niema i być nia možeć, bo Boh jość tolki adzin,

P. A kolki jość praŭdziwych wier?

A. Jak Boh jość adzin, tak i adna tolki jość praŭdziwaja wiera, katoraja wučyc nas, jak treba służyć Bohu.

P. Chto nas wučyc praŭdziwaj wiery?

A. Praŭdziwaj wiery wučyc nas adzin tolki Katalicki Kaścioł.

P. Jakoje jość druhoje Božaje prykazańnie?

A. Nia budzieš używać Imieńnia Pana Boha naprasna.

P. Čaho zabaraniajeć druhoje prykazańnie?

A. Jano zabaraniajeć znieważać Božaje Imia, vyhawarywajučy Jaho biez patreby i šacunku i nie spoŭniajučy taho, što Bohu pryrok.

P. Ci možna prysiahać?

A. Možna, ale tolki ũ patrebie i za praŭdu.

- P. Jak hrešyc toj, chto za niepraŭdu prysiahajeć?
- A. Hrešyc ciazka.
- P. A što heta prykazannie prykazywajeć?
- A. Šacawać Božaje Imia, zaŭsiady i ŭsiudy wyhawarywać Jaho pabožna.
- P. Jakoje jość trećciaje Božaje prykazannie?
- A. Pomni swiatkawać dzień swiatočny.
- P. Čaho nia možna rabić u niadzielu i swiata?
- A. Nia možna ciazka pracawać i iści ŭ zarobki.
- P. Jak treba prawadźać čas u swiata?
- A. Treba być na Mšy, a chto nia možeć być u kaściele, pawinien doma pamalicca.
- P. Jakoje jość čaćwiortaje Božaje prykazannie?
- A. Šanuj bačku twajho i matku twaju.
- P. Što heta značyc šanawać bačku i matku?
- A. Heta značyc lubić i słuchacca jich.
- P. Ci zaŭsiady treba słuchacca bačkoŭ?
- A. Zaŭsiady, ale tolki ŭ dobraj rečy.
- P. Ci praz usio žyćcio treba šanawać bačkoŭ?
- A. Treba šanawać jich praz usio žyćcio i ŭ patrebie pamahać jim.
- P. Kaho jašče treba šanawać, akrom bačkoŭ?
- A. Treba šanawać usich staršych.
- P. Jakoje jość piataje Božaje prykazannie?
- A. Nie zabiwaj.
- P. Kaho nia možna zabiwać?
- A. Nie možna zabiwać nijakaho čławieka, a nawat našaho niepryjaciela.
- P. A ci možna bicca, łajacca abo praklinacca?
- A. Nia možna bicca, łajacca abo praklinacca, a treba ŭsich ludziej lubić.
- P. Jakoje jość šostaje Božaje prykazannie?

- A. Nie čužołož.
- P. Čaho zabaraniajėc šostaje prykazańnie?
- A. Jano zabaraniajėc brydkich pastupkoŭ, hutarak, słoŭ, pieśniou, dumkoŭ i ŭsielakaj raspusty.
- P. Jakoje jość siomaje Božaje prykazańnie?
- A. Nie kradzi.
- P. Što heta značyc kraści?
- A. Kraści heta značyc zabirać sabie čužuju reč biaz wiedama i zhody taho, čyja jana jość.
- P. Ci treba addać najdzienuju čužuju reč?
- A. Treba, bo kalib zatrymaŭ, byŭby złodziejam.
- P. Ci heta jość hrech zrabić kamu škodu.
- A. Zrabić sumysle kamu škodu jość taki samy hrech, jak i ŭkraści.
- P. Što pawinien z abić toj, chto ŭkraŭ abo sumysle zrabiŭ škodu?
- A. Pawinian nahradić za зробlenuju kryŭdu.
- P. Jakoje jość wośmaje Božaje prykazańnie?
- A. Nia świedčy chwašywa prociŭ bliźniaho twajho.
- P. Čaho zabaraniajėc wośmaje prykazańnie?
- A. Jano zabaraniajėc chwašywa świedčyc, lhać, abhawarywać i ŭščynać plotki.
- P. Što pawinien zrabić toj, chto zrabiŭ kamu nibudź kryŭdu, chwašywa świedčučy abo abhawarywajučy?
- A. Pawinien pryznacca, što chwaš hawaryŭ świedčučy abo abhawarywajučy i nahradić za зробlenuju kryŭdu.
- P. A što prykazywajeć wośmaje prykazańnie?
- A. Jano prykazywajeć hawaryć zaŭsiady praŭ-

du, choćby była z hetaho nam strata, i baranić honar bliźniaho.

P. Jakija jość 9 i 10 Božyja prykazańnia?

A. Nie pažadaj žonki čužoj, ani domu, ani słuhi, ani słužanki, ani woła, ani asła, ani wodnaj rečy čužoj.

P. Čaho zabaraniajuć dwa apošnija prykazańnia?

A. Jany zabaraniajuć nawat pažadać čužoho.

P. Ci Boh tolki za účynki i słowy karajeć ludziej?

A. Nia tolki za účynki i słowy, ale nawat za brydkije myśli Boh karajeć ludziej.

P. Jakoje jość najważniejszaje prykazańnie?

A. Miłuj Boha z usiaho serca twajho, z usiej dušy twajej, z usiej myśli twajej, a bliźniaho twajho, jak siabie samaho.

IV. Ab prykazańniach kaścielnych.

P. Kolki jość prykazańnioŭ kaścielnych?

A. Piać.

P. Čamu jany zawucca kaścielnymi?

A. Bo jich ustanawiŭ Katalicki Kaścioł.

P. Čhto Kaściołu daŭ prawa ŭstanoŭlać prykazańnia?

A. Pan Jezus.

P. Što heta jość Katalicki Kaścioł?

A. Katalicki Kaścioł heta jość ustanowlenaja praz Pana Jezusa hramada wiernych, katoryje majuć adny praŭdy wiery, prymajuć adny i tyje samyje Sakramenty i paslušny hławie Kaścioła Papie.

P. Pa čym možna paznać praŭdziwy Kaścioł?



- A. Praŕdziwy Kašciol možna paznać pa tym, što jon jošć adzin, šwiaty, katalicki abo ũsiašwietny i Apostolski.
- P. Jakoje jošć pieršaje kašcielnaje prykazañnie?
- A. Dni šwiatyja šwiatkawać.
- P. Što pryказыwajeć pieršaje prykazañnie?
- A. Jano pryказыwajeć šwiatkawać u dni šwiatyje tak sama, jak i ũ niadzielu.
- P. Jakoje jošć druhoje kašcielnaje prykazañnie?
- A. Mšu šwiatuju ũ niadzielu i šwiata z uwahaj słuhać.
- P. Što heta jošć Šwiataja Mša?
- A. Šwiataja Mša heta jošć niekrywawaja achwiara, u katoraj sam Pan Jezus za nas achwiarowywajecca.
- P. Chto ũstanowiŭ Achwiaru Mšy Šwiatoj?
- A. Sam Pan Jezus u Wialiki Čećwier na apošniaj wiačery.
- P. Jakoje jošć trećciaje kašcielnaje prykazañnie?
- A. U naznačanyje dni pašćić.
- P. Kali ũ hetyje dni možna nie pašćić?
- A. U ciazkaj chwarobie i majučy kašcielnaje pazwaleñnie.
- P. Jakoje jošć čaćwiortaje kašcielnaje prykazañnie?
- A. Choć raz u hod kala Wialikadnia spawiadacca i kamunikawać.
- A. Jak hrešyc toj, chto nia byŭ u Wialikodnaj spowiedzi i nie prymaŭ Kamunji Šwiatoj?
- A. Hrešyc jon ciazka i, kalib pamior biaz spowiedzi, nia možna jaho chawać na mahiłkach pa katalicku.

P. Što treba rabić tamu, chto na Wialikod-
naj spowiedzi nie dastaŭ razhrašeńnia?

A. Treba jamu wyspowiedacca druhi raz u
naznačanym časie.

P. Jakoje jość piataje kaścielnaje prykazańnie?

A. Nie spraułać wiasiella ŭ zabaronienym
časie.

V. Ab hrech.

P. Što heta jość hrech?

A. Hrech heta jość sumyślnaje pierastupleń
nie prykazańnia Božaho abo Kaścielnaho

P. Čym možna hrašyc?

A. Myślaj, mowaj i ŭčynkam.

P. Jaki bywajeć hrech?

A. Hrech bywajeć dwajaki: pierwarodny, kai
tory našy pieršyje bački ŭ Raju zrabili-
a ŭ katorym kožny z nas rodzicca, ‘
hrech ŭčynkowy, katory my sami robim

P. Ci ŭsie jość roŭnyje hrachi ŭčynkowyje?

A. Nie, bo adny jość wialikije abo śmiartel-
nyje, a druhije małyje abo zwyčajnyje.

P. Što heta jość hrech śmiartelny?

A. Hrech śmiartelny heta jość sumyślnaje pie-
rastupleńnie prykazańnia Božaho abo
Kaścielnaho ŭ waźnaj rečy.

P. Što my tracim praz hrech śmiartelny?

A. Praz hrech śmiartelny tracim my łasku
Božu i zasłużywajem na wiečnuju karu.

P. Što heta jość hrech mały abo zwyčajny?

A. Hrech mały abo zwyčajny heta jość su-
myślnaje pierastupleńnie prykazańnia
Božaho abo Kaścielnaho ŭ nietak waź-
naj rečy abo ŭ waźnaj rečy, ale niesu-
sim sumyśle.

- P. Jakuju škodu prynosić nam hrech zwyčajny?
A. Jon źmienšajeć łasku Božu i pryspasablajeć da hrechu śmiartelnaho.

VI. Ab łasce Božaj.

- P. Ci čaławiek možeć spoŭnić usie prykazання?
A. Možeć, ale tolki pry Božaj pomačy.
P. Jak zawiecca heta pomoč Boža?
A. Zawiecca jana łaska Boža.
P. Što heta jość łaska Boža?
A. Łaska Boža heta jość dar nutranny, nadnaturalny, dany nam ad Boha, kab łaćwiej nam było spoŭniać prykazання.
P. Chto nam wysłużyŭ łasku Božu?
A. Pan Jezus praz swaju muku i śmierć.
P. Što heta značycь być u łasce Božaj?
A. Być u łasce Božaj heta značycь, nia mieć na dušy niwodnaho hrechu śmiartelnaho.
P. Praz što najłaćwiej atrymać łasku Božu?
A. Praz Sakramenty Św. i Malitwu.

VII. Ab Światych Sakramentach.

- P. Što heta jość św. Sakramenty?
A. Światyje Sakramenty heta jość widomyje znaki, praz katoryje dastajom łasku Božu.
P. Chto ustanowiŭ Św. Sakramenty?
A. Pan Jezus.
P. Na što Pan Jezus ustanowiŭ Św. Sakramenty?

- A. Kab nam ľacwiej bylo atrymać zbauleńnie
P. Kolki jość Św. Sakramentů?
A. Siem: 1. Chrest, 2. Bieźmowańnie, 3. Cielo
i Kroŭ Pana Jezusa, 4. Pakuta, 5. Apoš-
niaje Światym Alejam pamazańnie.
6. Kapłanstwa, 7. Maźženstwa.
P. Jak dzielucca Św. Sakramenty?
A. Św. Sakramenty dzielucca na Sakramenty
żywych i ůmioršych.
P. Čamu zawucca Sakramentami żywych?
A. Bo da hetych Sakramentů treba prystu-
pać, budućy ů łasce Boźaj.
P. Jakije heta jość Sakramenty żywych?
A. Bieźmowańnie, Cielo i Kroŭ Pana Jezusa,
Apošniaje Św. Alejam pamazańnie, Ka-
płanstwo i Maźženstwo.
P. A čamu druhije Sakramenty zawucca Sa-
kramentami ůmioršych?
A. Bo da jich prystupajecca ů hrechu, budu-
ćy ůsio roŭna jakby ůmioršy na dušy.
P. Što my dastajom praz Sakramenty ůmior-
šych?
A. Adpušćeńnie hrachoŭ i kary za jich.
P. Jakijež heta jość Sakramenty ůmioršych?
A. Chrest i Pakuta.
P. Jak jašće dzielucca Sakramenty?
A. Sakramenty dzielucca jašće na paŭtornyje
i niepaŭtornyje.
P. Čamu jany zawucca Sakramentami paŭtor-
nymi?
A. Bo da jich možna prystupać bolš jak raz
u žyćciu.
P. Jakijež heta jość Sakramenty paŭtornyje?
A. Cielo i Kroŭ Pana Jezusa, Pakuta, Apoš-
niaje św. Alejam pamazańnie i Maźženstwa.

- P. A čamu druhije Sakramenty zawucca niepaŭtornymi?
- A. Bo da jich možna prystupać tolki raz u žyćciu.
- P. Jakijež heta jość Sakramenty niepaŭtor-nyje?
- A. Chrest, Biežmowańnie i Kapłanstwa.

1. Chrest.

- P. Jaki jość najpieršy i najpatrabniejšy Sakrament?
- A. Chrest.
- P. Dziele čaho Chrest jość najpieršym Sakramentam?
- A. Bo biez jaho nia možna prystupać da druhich Sakramentoŭ.
- P. A dziele čaho Chrest jość najpatrabniejšy?
- A. Bo biaz Chrestu nihto nia možeć zbawicca.
- P. Što heta jość Chrest?
- A. Chrest heta jość Sakrament, praz katory čaławiek dastajeć adpuščeńnie hrechu pierwarodnaho i ũsich hrachoŭ ũčynkowych, pierad Chrestam зробlenych.
- P. Kali treba chryścić?
- A. Jak možna bardziej pa naradžeńniu.
- P. Jak zawiecca achryščony čaławiek?
- A. Chryścianin.

2. Biežmowańnie.

- P. Što heta jość Biežmowańnie?
- A. Biežmowańnie heta jość Sakrament, katory ũmocniajeć nas u wiery i cnotach i pamnažajeć łasku Božu.

- P. Chto možeć biežmować?
A. Tolki Biskup.
P. A chto možeć biežmowacca?
A. Toj, chto achryščen i jośe u łasce Božaj.
P. Što treba rabić biežmujučysia?
A. Treba malicca i nie adchodzicca pakul Biskup nie daśe błaħosłaŭleńnia.
P. Kolki raz možna biežmowacca?
A. Tolki adzin raz u žyćci.
P. Na što heta pry Biežmowańniu dajecca imia?
A. Kab mieć nowaho Patrona, katoryby zastupaŭsia za nas pierad Boham.

3. Cieło i Kroŭ Pana Jezusa abo Najświaciejšy Sakrament.

- P. Što heta jośe Najświaciejšy Sakrament?
A. Najświaciejšy Sakrament heta jośe praŭdziwaje Cieło i Kroŭ Pana Jezusa, utajonaje ŭ widomych znakach chleba i wina.
P. Ci ŭ Najświaciejšym Sakramencie astajecca chleb i wino?
A. U Najświaciejšym Sakramencie susim nie astajecca chleba i wina, a tolki jich widomyje znaki, bo chleb i wino pieramieniwajucca ŭ Cieło i Kroŭ Pana Jezusa.
P. Chto ŭstanowiŭ Najświaciejšy Sakrament?
A. Najświaciejšy Sakrament ustanowiŭ Pan Jezus pierad swajej śmierciaj na apošniaj wiačery.
P. Jak Pan Jezus ustanowiŭ Najświaciejšy Sakrament?

- A. Pan Jezus pieramianiŭ chleb i wino ŭ Cie-
ło i Kroŭ swaju.
- P. Kamu Pan Jezus daŭ prawo pieramieniac
chleb i wino ŭ swajo Cieło i Kroŭ?
- A. Ksiandzam.
- P. Kali ksiandzy pieramieniajuć chleb i wino
ŭ Cieło i Kroŭ Pana Jezusa.
- A. Na konsekraćji ŭ Mšy Światoj.
- P. Što ŭ nas spraŭlajeć Najświaciejšy Sakra-
ment?
- A. Zwialičywajeć łasku Božu?
- P. Čamu hety Sakrament zawiecca Św. Ka-
muńjaj.
- A. Bo, prymajučy hety Sakrament, wiernyje
zlučajucca z Panam Jezusam i sami miž
saboj.
- P. Dyk kahož prymajem u Św. Kamuńji?
- A. Samoho Pana Jezusa.
- P. Ci ŭ Św. Kamuńji prymajem my Pana
Jezusa tolki jak Boha, ci i jak čaławieka?
- A. U Św. Kamuńji prymajem my Pana Je-
zusa jak Boha tak i čaławieka.
- P. Ci ŭ Najświaciejšym Sakramencie Pan Je-
zus jość żywy?
- A. U Najświaciejšym Sakramencie Pan Jezus
jość żywy z ciełam, dušoj i Božaściu.
- P. Ci ŭ koźnym kamunikancie ŭwieś jość Pan
Jezus?
- A. U koźnym kamunikancie ŭwieś jość Pan
Jezus, budučy razam Boham i čała-
wiekam.
- P. A Ci Pan Jezus dzielicca, kali kamunikant
padzielicca na častački?
- A. Pan Jezus nia dzielicca, ale ŭwieś asta-
jecca ŭ koźnaj častačce.

- P. Ci prymajučy Kamuńju tolki ũ widomym znaku chleba, prymajem i Kroŭ Pana Jezusa?
- A. Prymajučy Kamuńju tolki ũ widomym znaku chleba, prymajem takže i Kroŭ Pana Jezusa, bo hǎdzie jość żywoje cieło, tam jość i kroŭ.
- P. Ci časta možna kamunikawać?
- A. Kamunikawać možna nawat i koźny dzień, kali na spowiedzi pazwolicca.
- P. A kali treba kaniešnie kamunikawać?
- A. Pierad Wialikadniam.
- P. Ci koźny možeć kamunikawać?
- A. Kamunikawać možeć tolki toj, chto dobra da hetaho pryhatowiŭsia.
- P. Jakža treba pryhatowicca, kab hodna pryniać Św. Kamuńju?
- A. Treba pryhatowić dušu i cieła.
- P. Jak treba pryhatowić dušu?
- A. Treba ačyścić jaje z hrachou, ščyra wy-spowiedaŭšysia, i malicca.
- P. Što treba adhawaryć pierad Św. Kamuńjaj?
- A. Akty wiery, nadzieji i miłości Pana Boha.
- P. A jak treba pryhatowić cieła?
- A. Ad poŭnačy ničoho nia jeści i nia pić, skromna i čysta adziecca.
- P. Jak treba prystupać da Św. Kamuńji.
- A. Skromna i pakorna stać na kaleni, złażyć nakryž ruki na hrudziach, adkryć rot, jazyk pałażyć na dolniaj wuśnie i spażyć padany kamunikant.
- P. Jak doŭha treba malicca pa Św. Kamuńji?
- A. Chacia čwierć hadziny.

- P. Jak treba prawiaſci dzień, u katory kamu-
nikawana?
A. Skromna i pabožna.

4. Pakuta.

- P. Što heta joſć pakuta?
A. Pakuta heta joſć Sakrament, praz katory
dastajom adpuſćeńnie hrachou, zro-
b-
lenych poſla Chreſtu.
P. Što treba rabić, kab praz Sakrament Pa-
kuty dastać adpuſćeńnie hrachou?
A. Treba spoũnić piać warunkou.
P. Jakijež heta joſć warunki, kab dobra ad-
prawić Pakutu?
A. 1. Prypomnić hrachi, 2. Žaleć za hrachi,
3. Mocna pastanawić bolš nie hrašyc,
4. Ščyra wyſpowiedacca, 5. Adprawić
pakutu i nahradzić za kryũdu.
P. Što heta značyc pryplomnić hrachi?
A. Heta značyc, pryplomnić i abličyc usie
hrachi, зробlenyje praz toj čas, z ja-
koho majim ſpowiedacca.
P. Jak treba pryplomnić hrachi?
A. Treba pryplomnić jaknajlepi, nia zmiensha-
jučy swajej winy.
P. Što treba rabić, kab pryplomnić hrachi?
A. Treba ũ myſli razabrać Božyja i Kaſciel-
nyja prykazañnia, hrachi ſmiartelnyje
i čužyje i swaje pawinnaſci.
P. Na što treba ũwažać, pryplomnajučy hra-
chi?
A. Treba ũwažać kolki razou зробlen kožny
hrech i ũ jakich warunkach.
P. Što treba rabić, pryplomniũšy hrachi?

- A. Treba žalec za hrachi.
- P. Čamu heta treba žalec za hrachi?
- A. Bo hrachami abražajem my Boha, a sabie piekła hatujem.
- P. Što heta joś žal za hrachi?
- A. Žal za hrachi heta joś wialiki smutak, što hrachami abrazilo my Boha, stracili niebo, a zasłużyli na piekło.
- P. Jaki bywajeć žal?
- A. Žal bywajeć dwajaki: najlepšy i dobry.
- P. Kali bywajeć žal najlepšy?
- A. Tahdy, kali my brydzimsia hrachami tolki z miłości Boha.
- P. A kali bywajeć žal dobry?
- A. Tahdy, kali my brydzimsia hrachami dziele hetaho, što bajimsia stracić niebo, a zasłużyć na piekło.
- P. Katoryž treba staracca mieć žal?
- A. Žal najlepšy.
- P. A ci dosyć žalu dobroho, kab dastać adpuščeńnie hrachou?
- A. Dosyć, ale tolki ũ Sakramencie pakuty.
- P. Štož treba rabić, kab lahcej pabudzicca da žalu najlepšaho?
- A. Treba dumać ab mukach Pana Jezusa.
- P. Ci heta dosyć žalec tolki za hrachi?
- A. Nia dosyć žalec tolki za hrachi, ale treba jašče i pastanawić bolš nie hrašyć.
- P. Štož heta značyć pastanawić bolš nie hrašyć?
- A. Pastanawić bolš nie hrašyć heta značyć, mieć šcyruju wolu bolš Boha nie abražać hrachami i ścierahčysia zdareńnia da hrechu.
- A. Što heta joś zdareńnie da hrechu?

- A. Heta jośc asoby i miescy, katoryje prywodziuć nas da hrech.
- P. A ci hrašyc toj, chto nia choćec ścierahčysia zdareńnia?
- A. Hrašyc i možec adbyc spowiedz nieważna.
- P. Što treba zrabić pierad spowiedziaj?
- A. Treba prypomnić usie swaje hrachi, žaleć za jich i pastanawić bolš nie hrašyc.
- P. Što heta jośc *Spowiedz*?
- A. Spowiedz heta jośc askaržeńnie siabie pierad ksiandzom ũ usich swajich hrachoch, dla atrymańnia razhrašeńnia.
- P. Chto ũstanowiŭ Spowiedz?
- A. Pan Jezus.
- P. Jak treba spowiedacca?
- A. Ščyra z usich hrachou, žalejućy za jich.
- P. Što treba kazać, prystupiŭšy da spawiadnicy?
- A. Treba, stojućy na kaleniach, pieražygnacca, skazać Pachwalony, kali apošni raz byŭ ũ Spowiedzi abo što pieršy raz prychozić, ci adprawiŭ pakutu, a pošla kazać usie swaje hrachi, dabaŭlajućy kolki razou. kožny зробlen.
- P. Z jakich hrachou kaniešnie treba spowiedacca?
- A. Z usich hrachou śmiartelnych, зробlenych myslaj, mowaj i učynkam.
- P. Što treba rabić, skazaŭšy ũsie hrachi?
- A. Skazaŭšy ũsie hrachi, treba kazać: „bolš nia pomniu, žaleju ščyra, abiacuju paprawicca i prašu razhrašeńnia“.
- P. Jak treba słuhać napominańnia ksiandza?
- A. Treba słuhać uważna, jakby heta sam Pan Jezus naučaŭ.

- P. Što treba rabić, jak ksiondz dajeć razhrašeńnie?
- A. Treba, stojučy na kaleniach, bicca ũ hru-
dzi, haworučy: „Bože, budź litašciwy
nadamnoju hrešnym“.
- P. Što treba rabić, jak dasca znak adyjści?
- A. Treba adyjści na bok i padziakować Bohu
za adpuščeńnie hrachou.
- P. Jak možna nie skazać hrechu na spowiedzi?
- A. Dwajaka: sumyśle i niesumyśle.
- P. Kali heta budzić sumyśle nie skazano?
- A. Tady, kali chto nia dobra pryhatoŭlajecca
da spowiedzi i dziele hetaho nie ska-
žeć jakoho hrechu i kali chto saromicca
abo bajicca skazać.
- P. Ci spowiedź budzieć waźna, kali chto sumy-
śle nie skažeć jakoho hrechu?
- A. Kali chto sumyśle nie skažeć na spowiedzi
hrechu śmiartelnaho, spowiedź jaho bu-
dzieć niewaźna.
- P. Što treba rabić, kali spowiedź była nie-
waźna?
- A. Treba znoŭ wyspowiedacca z tych samych
hrachou, z katorych spowiedanasia na
niewaźnaj spowiedzi.
- P. A kali heta budzieć niesumyśle nie skazano?
- A. Niesumyśle nie skazano heta budzieć tady,
kali chto, dobra pryhatoŭlajučysia da
spowiedzi, zabudzicca skazać.
- P. Što treba rabić, kali prypomnicca hrech
śmiartelny, katory niesumyśle nie ska-
zano?
- P. Treba tolki hety hrech na druhoj spowie-
dzi skazać, bo spowiedź była waźna.
- A. Što my dastajom praz razhrašeńnie?

- A. Adpuščeńnie hrachou i kary wiečnaj.
- P. A što jašče astajecca adpakutować pa razhrašeńniu?
- A. Astajecca jašče adpakutować karu dačasnuju ũ hetym žyćciu abo ũ čyscy.
- P. Praz što my dastajom adpuščeńnie kary dačasnoj?
- A. Praz adpraŭleńnie naznačenaj na spowiedzi pakuty.
- P. Kali i jak treba adprawić naznačenuju pakutu.
- A. Naznačenuju pakutu treba adprawić tady i hetak, jak kazano na spowiedzi.
- P. Praz što jašče dastajom adpuščeńnie kary dačasnoj?
- A. Praz Adpusty.
- P. Što heta jość Adpust?
- A. Adpust heta jość darowańnie kary dačasnoj, katoruju za hrachi treba byłob adpakutować.
- P. Adkul Adpusty biaruć siłu?
- A. Z zasłuhou Pana Jezusa, Maciery Božaj i ũsich światych.
- P. Chto majeć prawo dawać Adpusty.
- A. Papa, a padčas i Biskup.

5. Apošniaje Šw. Alejam pamazańnie.

- P. Što heta jość Apošniaje Šw. Alejam pamazańnie?
- A. Apošniaje Šw. Alejam pamazańnie heta jość Sakrament, u katorym praz pamazańnie Šw. Alejam i malitwu chwory dastajeć łasku Božu na karyść dušy i cieła.

- P. Kolki razou možna prymać hety Sakrament?
A. Hety Sakrament možna prymać tolki razou, kolki panowicca chwaroeba.

6. Kapłanstwa.

- P. Što heta jość Kapłanstwa?
A. Kapłanstwa heta jość Sakrament, praz katory atrymywajecca prawo adpraŭlać Mšu Św. i rožnyja kaścielnyja nabaženstwa, adpuščać hrachi i naučać.
P. Chto možeć wyświacić na ksiandza?
A. Tolki Biskup.

7. Małženstwa.

- P. Što heta jość Małženstwa?
A. Małženstwa heta jość Sakrament, praz katory mužčyna i kabietta, prysiahajučy sabie pa dobrej woli wieru da śmierci, dastajuć łasku Božu pabožna žyc i hadawać dziaciej.
P. Na što heta čytajecca zapowiedzi?
A. Kab dawiedacca, ci niema časam jakich praškod da małženstwa.

VIII. Ab Malitwie.

- P. Što heta jość malitwa?
A. Malitwa heta jość skierowańnie myśloŭ da Boha, kab addać Jamu čeść i prasić Jaho pomočy ŭ našych patrebach.
P. Ci treba malicca?
A. Treba, bo sam Pan Jezus prykazaŭ.

- P. Čaho možna prasić u malitwach?
A. Usiaho, što idobraje i nie praciünoje našamu zbaŭleñniu.
P. Jak treba malicca?
A. Malicca treba z pakoraj, nadziejaj i trywała.
P. Jakaja jošć najwaźniejszaja malitwa?
A. Malitwa Panskaja abo „Wojče naš“.
P. Čamu „Wojče naš“ zawiecca Malitwaj Panskaj?
A. Bo sam Pan Jezus naučyŭ Apostołoŭ admoŭlać hetu malitwu.

IX. Ab cnotach.

- P. Što heta jošć cnota?
A. Cnota heta jošć prywyčka z achwotaj zaŭsiody rabić dobra.
P. Jakija heta jošć cnoty Božyja?
A. Wiera, nadzieja i miłość.
P. Što heta jošć wiera?
A. Wiera heta jošć łaska Boža, praz katoru pryznajom za praŭdu usio toje, što Boh abjawiŭ i ŭ što praz Kaścioł Katalicki wieryć nam kaźyć, a heta dziele toho, što Boh nikoli nia mylicca.
P. Što heta jošć nadzieja?
A. Nadzieja heta jošć cnota, praz katoru spadziajomsia atrymać usio toje, što nam Boh abiecaŭ dziele zasłuhou Pana Jezusa, bo Boh spoŭniajeć swaje abiecañnia.
P. Što heta jošć miłość?
A. Miłość heta jošć cnota, katoraja kaźyć nam usio rabić na čeść Bohu, a ŭ patrebie

nawat swajo žyćcio achwiarować Jamu, a heta dziele taho, što Boh jość najlepší.

P. Kali my pawinny admoŭlać akty wiery, nadzieji i miłości?

A. Jak najčastej: pa pacierach, prystupajučy da Sakramentou, u pakusach i ŭsiakaj trywozie.

P. Jakija heta jość najwaźniejšyja cnoty?

A. 1. Rastaropnaść, 2. Sprawiedliwaść, 3. Ŭmiarkowańnie, 4. Adwaha.

P. Jakije heta jość najwaźniejšyje chryścianskije ŭčynki?

A. Malitwa, post i dareńnie ŭbohich.

P. Jakije heta jość miłasiernyje ŭčynki, katoryje adnosiucca da cieła?

A. 1. Hałodnaho nakarmić, 2. Prahnučych napaić, 3. Nahoho adzieć, 4. Padarožnaho ŭ chatu pryniać, 5. Chworaho atwiedać, 6. Niawinna pasadženych ŭ astroh staracca ŭwolnić, 7. Chawać umioršych.

P. A jakije heta jość miłasiernyje ŭčynki, katoryje adnosiucca da dušy?

A. 1. Hrešnika atwadzić ad hrechu, 2. Nieuka naučyc, 3. Patrabujučym radu dać, 4. Markotnych paciešać, 5. Ciarpliwa znaśić kryŭdy, 6. Abrazy achwotna darowywać, 7. Malicca za żywych i ŭmioršych.

X. Ab apošnich rečach.

P. Jakija heta jość rečy apošnija?

A. Śmierć, sud, niebo i piekło.

- P. Što heta jość śmierć?
- A. Śmierć heta jość razłuka dušy z ciełam.
- P. Dzie dziajecca duša pa śmierci?
- A. Duša pa śmierci idzieć na sud Božy.
- P. Kolki разоў Boh budzieć sudzić ludziej?
- A. Dwa: pieršy raz-zaraz pa śmierci kožnaho čaławieka, a druhi raz-usich ludziej na strašnym sudzie pry kancy świeta.
- P. Kudy Boh pasyłajeć dušu pa pieršym sudzie?
- A. Abo ũ niebo, abo ũ piekło, abo ũ čyściec.
- P. Što heta jość niebo?
- A. Niebo heta jość miesca wiečnaho i praŭdziwaho ščaścia.
- P. A chto dastejecca ũ niebo?
- A. Toj, chto ũmior biaz hrechu i ničoho nie majeć adpakutować.
- P. Što heta jość čyściec?
- A. Čyściec heta jość miesca kary dačasnoj pa śmierci.
- P. Chto dastajecca ũ čyściec?
- A. Toj, chto ũmirajeć u hrechu zwyčajnym abo za hrachi swaje jašče nie adpakutowaŭ.
- P. Što heta jość piekło?
- A. Piekło heta jość miesca wiečnaj kary.
- P. Chto dastajecca ũ piekło?
- A. Toj, chto ũmierajeć u hrechu śmiartelnym.



PIESNIA.

O moj Bože! wieru Tabie,
I ũsio wieru ja dla Ciabie,
Ŭsiu nadzieju ũ Tabie maju,
Za ũsio Ciabie wychwalaju.

Ty satwaryŭ, Ty adkupiŭ,
Ty mianie, Bože, aŭwiaciŭ,
Za to Tabie, hdzie joŭc ludzie,
Āeŭc i chwała niechaj budzie.

Tabie, Bože! kłaniajusia,
Wa ũsim na wolu zdajusia,
A byc tolki chaĉu ũ niebie,
Pa ũsie wiaki lubic Ciabie.

Źal mnie, Bože! zhraŭyŭ Tabie,
Praz hrech dastaŭ piekła sabie,
Da nie tak Źal zhuby majej,
Jak Źal, Bože, kryŭdy Twajej

AchŹa Bože! ũsio kajusia,
PraŭciŹ mianie, papraŭlusia;
Da ũŹo sto raz umierc wolu,
Na hrech bolejš nie zazwolu.

Dla Twajho ja ũpadabańnia
Āaĉu chawaĉ prykazańnia;
Źyc i ũmirac wolu Tabie,
Ŗto Ty joŭc dobry sam u Sabie.

O Jezusie, Ty naŖ Panie,
Jadyne serca kachanie!
Ruĉki, noŹki Twe całujem,
Za hrachi naŖy Źałujem.

Caľujučy Twaje rany,
O Jezusie naš kachany,
Ruki i wočy k niebu ũznosim,
Aduščeńnia hrachou prosim.

Šlozy našy wyliwajem,
Ščyrym sercam pryraķajem,
Pakul budziem z ludźmi ũcy,
Nia budziem Bohu hrašyci.

O Maryja Matka Boska!
Prašwiataja kwietka rajska!
Malisia Bohu za nami,
Niahodnymi hrešnikami.

Usie Šwiatyje ũzhlańcie z nieba!
Wašaj łaski nam patreba;
Malicieš Bohu za nami,
Niahodnymi hrešnikami.

Chwała Bohu Praũdziwamu,
Chwała ũ Trojcy Jadynamu,
Chwała Ajcu, razam Synu,
Chwała i Duchu Šwiatomu.

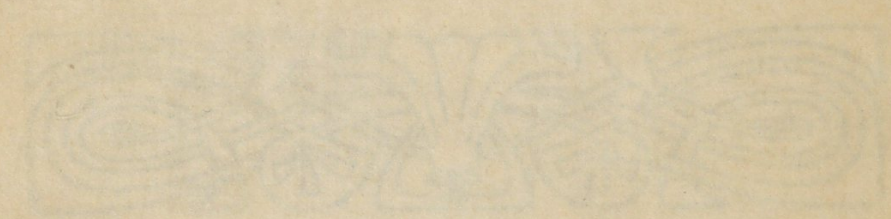
Amen.

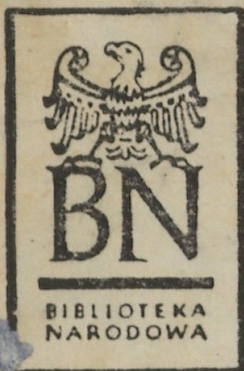


KK

NOV 21 1915

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.





88434

Biblioteka Narodowa
Warszawa



30001006247957